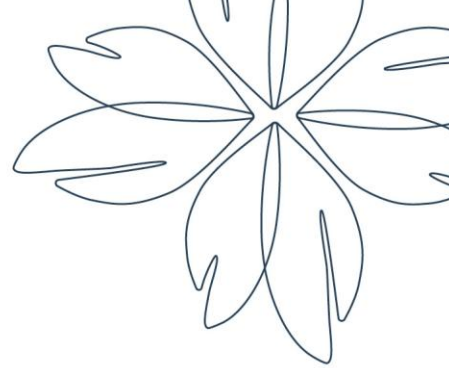

**Til
Klima- og miljødepartementet**

15.09.2025

Høringsinnspill fra Kommunenettverk for klimaomstilling til Ekspertgruppen for sirkulære virkemidler

Kommunenettverk for klimaomstilling takker for muligheten til å komme med innspill og vil anerkjenne ekspertutvalgets og referansegruppens omfattende arbeid som er gjennomført innenfor et komplekst saksområde på relativt kort tid.

Kommunenettverk for klimaomstilling er et administrativt styrt nettverk bestående av klima- og miljørådgivere i 18 kommuner i Innlandet, Akershus og Buskerud samt Hallingdalsregionen. Nettverket jobber målrettet med klimagassreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet.

Kommunene Asker, Aurskog-Høland, Flå, Gol, Hemsedal, Hole, Jevnaker, Krødsherad, Lier, Modum, Lier, Modum, Nittedal og Ringerike støtter dette høringsinnspillet. Vi gjør oppmerksom på at innspillet ikke er politisk behandlet i kommunene.

Overordnede virkemidler for mer sirkularitet (kap 4,5,7)

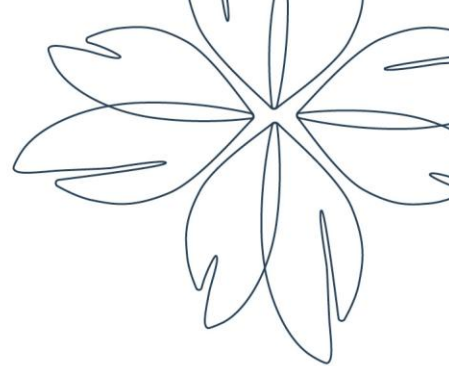
Vi deler analysen om at forbruket må dreies mot varer og tjenester med lavere klima- og naturpåvirkning og at det totale forbruket må ned. Dagens forbruksmønster har allerede alvorlige konsekvenser og omstillingen haster. Ekspertgruppen har gått grundig til verks og vi mener at sirkularitet må integreres i alle relevante beslutninger og bidra til at vi når våre klima- og miljømål. Vi vil understreke at det aller viktigste nå er konkret handling framfor flere utredninger og prosesser.

Kommunenettverket støtter mange av tiltakene og virkemidlene som er lagt fram i rapporten. Vi vil blant annet trekke fram at:

- produsenter skal som hovedregel pålegges ansvaret for ressurser gjennom hele livsløpet (produsentansvarsordningen).
- det er nødvendig å utvikle ulike sett med virkemidler for ulike sentrale verdikjeder, der også blant annet justering av merverdiavgiftsnivå kan benyttes dersom det bidrar til økt sirkularitet.

Annet: Kommunenes rolle i en sirkulær økonomi (kap 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13)

Kommunene har en nøkkelrolle i omstillingen – som samfunnsutviklere, tjenesteytere og innkjøpere. Med riktige virkemidler kan kommunesektoren bli en viktig drivkraft til et sirkulært samfunn. Kommunene trenger klare nasjonale rammer, støtte og lovverk som fremmer sirkulære løsninger. Vi savner et kapittel i rapporten om kommunenes rolle i den sirkulære omstillingen. Dette er våre innspill til grep som kan styrke kommunenes bidrag til omstillingen:

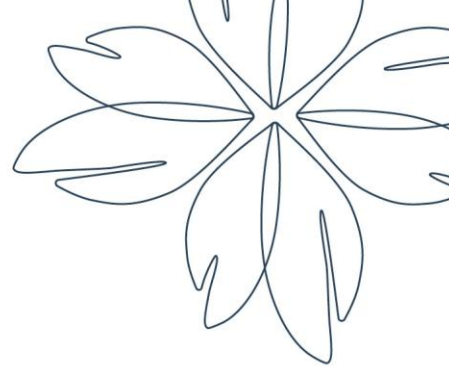

- Kommunene trenger tilgang til et forbruksbasert klimaregnskap og et indikatorrammeverk for sirkulær økonomi tilpasset den kommunale sektoren.
- Kommunen må bli involvert tidlig når nye regelverk fra EU skal innføres. Kommunene trenger tydelige retningslinjer, veiledning og styrkede økonomiske rammer som gjør det mulig å følge opp dersom det kommer nye forpliktelser til kommunene. Det er en fordel for norske forbrukere og næringsliv at det norske markedet omstiller seg i takt med Europa.
- Vi støtter forslagene i *Prop. 147 L (2024–2025) Lov om endringer i anskaffelsesloven* om at bærekraft tydeliggjøres i formålet; at det settes krav til at alle oppdragsgivere/kommuner skal ha en anskaffelsesstrategi og tilhørende rutiner som inkluderer bærekraft; et eget kapittel om klima og miljø; og at det over tid innføres standardiserte krav og kriterier som skal gjøre det enklere å stille miljøkrav i anskaffelser.
- Det er viktig å bevare eller styrke DFØs arbeid med veiledningsmateriale og -aktiviteter om sirkularitet, klima og miljø knyttet til offentlige anskaffelser overfor kommuner.
- Det er nødvendig å videreutvikle anbefalinger for behandling og materialgjenvinning av tekstiler, bl.a. utvikling av sorterings- og behandlingsanlegg, innføring av produsentansvar for kasserte tekstiler, retningslinjer for innsamling, lagring og transport, samt en finansieringsordning som vil gi økonomisk støtte for sortering og behandling av innsamlede tekstiler (for eksempel fra produsentansvarsordningen og tekstilavgift).
- Skape finansieringsordninger som gjør det mulig å investere i sirkulære tiltak som reduserer avfallsmengden og at materialer håndteres høyest oppe i sirkularitetshierarkiet. Dette inkluderer også behovet for å etablere og drifte ombrukslagre, da dette vil kreve arealer, kompetanse og betydelige økonomiske ressurser. Dette kan ikke finansieres av kommuner og innbyggers avgifter alene, en finansieringsordning bør også inkludere midler fra næringslivet/industriens produsentansvar og statlige midler.

Annet: Viktigheten av å få folkelig aksept for omstilling (kap 5, 8)

Rapporten har et gjennomgående fokus på økonomiske og regulatoriske virkemidler i tråd med mandatet de ble tildelt. Rapporten har i mindre grad med seg en vurdering av hvordan nye avgifter påvirker ulike målgrupper. Det er vanskelig å få et overblikk over hvordan totaliteten av forslag på avgifter og andre virkemidler vil påvirke forbrukere, næringsliv og kommuner. Det er bra at det foreslås økonomiske grep som vil gjøre tiltak som gjør ombruk mer konkurransedyktig enn å kjøpe nytt. Vi vil likevel påpeke at fra klimapolitikken er det gjort erfaringer som tilsier at avgifter må balanseres med virkemidler som ivaretar sosial rettferdighet, slik at omstillingen ikke forsterker sosiale forskjeller.

En omlegging fra et lineært til et sirkulært samfunn er omfattende og vil medføre endringer i vanene og rutinene til folk, bedrifter og kommuner. Vi savner en bredere diskusjon i rapporten knyttet til hva som utløser handling og aksept for nye vaner i tråd med et behov for å redusere ressursforbruket.

Vi mener at det er viktig at avgifter følges opp med aktiviteter og virkemidler som støtter opp om den adferdsendringen og alternativene vi ønsker oss for å unngå motstand og på sikt en reversering av tiltakene. Et vellykket eksempel er plastposeavgiften som bidrar til mindre forbruk av plastposer. Her vil vi trekke fram tre suksessfaktorer: 1) en generell forståelse i befolkningen om at plast er skadelig for dyr (eks. plathvalen), mennesker og natur og hoper seg opp i verdikjedene 2) en gradvis økning i avgift 3) forbrukere ser at avgiften går tilbake til gode prosjekter for sirkularitet, natur og klima gjennom *Handelens miljøfond*. Vi mener at ekspertgruppen i for stor grad fokuserer på å ivareta proveny til staten, og vi mener at det i større grad bør være mulig å øremerke inntektene som kommer fra nye avgifter til tiltak som øker sirkulariteten og endrer forbrukeradferd i samfunnet.

- Flere av de nye avgifter som anbefales bør innføres gradvis, forklares godt, og øremerkes til finansieringsordninger som skaper endrede forbruksvaner og gjør det mulig å investere i tiltak som håndterer materialer høyest oppe i sirkularitetshierarkiet (R-stigen)¹.
- Det bør legges opp til tiltak rettet mot husholdninger som er utformet med tydelig brukerorientering, som gjør det enkelt for innbyggerne å ta bærekraftige valg i en travel hverdag.

Annet: Vi anbefaler at det nye samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi:

- videreutvikler forslagene til virkemidler som er foreslått i denne rapporten.
- tar med adferdspsykologi i sitt videre arbeid.
- gjennomfører et arbeid knyttet til kommunenes rolle og ansvar i overgangen til en sirkulær økonomi.

Med vennlig hilsen

Ragnhild Elisabeth Waagaard

Prosjektleder

Kommunenettverk for klimaomstilling

¹ R-stigen for sirkulære aktiviteter består av ti ledd: R0 (Avstå), R1 (Revurdere), R2 (Redusere), R3 (Gjenbruk), R4 (Reparere), R5 (Pusse opp), R6 (Bygge om), R7 (Annen bruk), R8 (Resirkulere), R9 (Energiutnyttelse)